

Akit gumilövedék terített le

Morszi elnök, akinek hatalomra kerülése a kötet felütése és zárása, már nincs hatalmon, a könyv tehát, a haditudósító naplója, most már régiség, így hát kérdése, hogy mi az az egyiptomi forradalom, viszsza pattan, ez ma már nem kérdés a tegnapi változatában, erről az olvasó már többet tud egy fájdalmas, zűrés évvel, az lesz a kérdés, az marad, hogy ki a szerző, ki is Jászberényi Sándor. Az első benyomás mindenesetre nem túl jó, a nyelv, ami elsősorban a segítségünkre lehetne a megértésben, a hitelesítésben, nem működik, a szerző némi- leg hadilábon áll a nyelvvel, a napló egy haditudósítás lett Jászberényiről, egy kapkodó, felületes helyzetkép, érzem az alkalmiságát, a torzításait. Egy szörnyűségekkel házaló, veszedelmeivel kérkedő ellenszenves alak viaskodik benne egy ironikus, keserű, illúziótlan, spleenes énnel, s belekotyog egy harmadik, a túltáplált európai demokrata, akinek folyton felfordul a gyomra. Végül is megkötetett az üzlet, mindhárom fél szót kap, de rossz üzlet kötött. Valaki nekem nagyon hiányzik az alku résztvevői közül.

Jászberényi kalandvagyó ember, de ez a kalandvagyó épp annyira közérdekű, mint ha valaki szeret kiugrani egy repülőgépből, vagy lelkes sziklamászó. Csak hát az ejtőernyős és a sziklamászó az ami, de a haditudósító úgy tesz, mintha értünk menne a tűzbe. Nagyon igyekszik, hogy úgy tegyen, mintha izgatná az egyiptomiak sorsa, de nagy igyekezete épp csak arra elég, hogy mind nyilvánvalóbb legyen, a szerep tetszik csak neki igazán, a figura, hogy ő most az életét kockáztatva a történelem ütőerén tartja a kezét, vagy egyenesen a történelem dobogó szíve fölé hajol, csak hát arról, amit érzékel, olyan semmitmondó a beszámolója, mintha egy traktorista mentőorvosnak próbálná kiadni magát.

(Egyébként azzal a hazugsággal jutott át az ellenőrzési pontokon, hogy orvos, és segíteni megy, nekem tulajdonképpen ennyi elég is volt ahhoz, hogy naplója morális építményét kártyavárnak lássam.) Nem tudom, milyenek voltak a haditudósításai, biztosan érdekesebbek, mint ez az álnapló, valójában úgy tűnik, mindent megírt, ami mondanivalója volt, s amikor titokzatosan a jegyzeteire utalt, hogy neki vannak jegyzetei, napi feljegyzései, tulajdonképpen blöffölt, minden érdekeset beleírt a tudósításaiba, érthetően, az lett volna furcsa, ha nem, tehát ezt a az egészet meg kellett költenie, ebből persze kisül-

hetett volna valami regény is akár, de csak egy kis macskakaparás lett a kor falára.

Jászberényi könyvében többször említi az asszisztensét, Mohamed Galladot, engem ez az asszisztens immár jobban érdekel Jászberényinél, az újságírónál, aki valamiért olykor Egyiptomban él, s 2011-12-ben magyar lapok haditudósítójaként kereste a kenyerét.

Miért vagyok Jászberényi könyvével szemben szinte indulatos. Mert látom, elképzelem, nagyjából le is írta, hogy amikor odasettenkedett, ahol valami füstölt, robbant vagy vérezett, s szóvá tették, olykor persze durván, hogy mit is keres ott, miért is fényképezget, akkor meglobogtatta európai papírjait, hogy a jog és a szabadság. Közben éppen visszaélt a joggal is meg a szabadsággal is. Mintha volna valami különleges jog a leskelődésre, a nyugati napi horroréhség és vérszomj kiszolgálására. Ráadásul semmi közelebbit nem tudott meg arról a világról, ami saját állítása szerint annyira vonzotta; a maga szorongó, nagy jelenetre vágyó lelkénél tovább nem látott.

Ha bevallja, hogy maradt néhány hasznavehetetlen mondata, de napló nincs, akkor talán olvasott volna valamit az egyiptomiaktól, újságot, irodalmat, történelmet, s készített volna néhány beszélgetést az élet dolgairól ott, ahol forrong a föld, ahol forradalomról alighanem szó sincs, csak lázadásról és kétségbeesésről. S akkor egy kevésbé már beljebb jutva a puszkaporos utcánál, azt a mondatot, amit a borítón szerepel arab kiadójától „tudja, mit érzünk, megélte velünk a forradalmat”, nem engedte volna kiírni, még reklámcélokból sem.

Jászberényi olyan bátor, annyira bízik naplója erejében, hogy hányavetien még az igazságot sem titkolja, hogy neki az egész felkelés csak valami drog az unalom ellen, melyet odahaza vagyis itthon élt át, ahol nem történik semmi, ezt meg kellene mosolyognunk, hogy mi-csoda szerény alak, az életét kockáztatja a hírért, de túlságosan fontoskodva meséli el életveszélyes helyzeteit ahhoz, hogy mégse tudjak érte mosolyogni, nem volt más ez az egész, mint egy kicsit terjen-gős, rossz novella. Hiába a sok kép.

Pedig a bevezető fejezet, kairói szállásának és a 2012-es júliusi szituációnak izgalmas leírása szerint nem az adottságokon múlt.

*Jászberényi Sándor: Budapest – Kairó
Egy haditudósító naplója. Libri Kiadó, 2013.*